

Силабус дисципліни

«ЕВОЛЮЦІЯ ПОВЕДІНКИ ТА АНТРОПОГЕНЕЗ»

Викладач: Данильченко Світлана Іванівна

доцент кафедри медико-біологічних основ спорту та фізичної реабілітації ЧНУ ім. Петра Могили

Очікувані результати навчання

В результаті вивчення дисципліни студенти мають:

– знати

- основні напрямки антропологічних досліджень та методологічний арсенал цієї науки;
- критерії, що проводять грань між ранніми людьми та тваринами;
- роль праці та соціальних факторів в антропогенезі;
- формування головного мозку людини та якісні зміни у когнітивних і комунікативних здібностях;

вміти

- користуватись методами дослідження поведінки і психіки та інтерпретувати отримані результати;
- оцінювати морфофункціональні зміни в організмі спортсмена;
- визначати і оцінювати статуру і фізичний розвиток за морфологічними ознаками;
- використовувати морфологічні дані для з'ясування відмінностей зростання і розвитку дітей різних соматотипів;
- використовувати набуті знання, вміння та навички в проведенні науково-дослідної роботи.

Пререквізити

Освоєння дисципліни базується на успішному опануванні знань і умінь, придбаних в результаті вивчення таких дисциплін як цитологія, біохімія, фізіологія та анатомія людини.

Обсяг: 3.5 кредити ECTS (105 год.), з яких 69 годин самостійної роботи.

Мета дисципліни – сформувати у студентів знання наукового розуміння загального процесу антропогенезу, його факторів, основних етапів формування сучасного типу людини, становлення та розвитку психіки, проблеми біологічного і соціального в поведінці, ролі біологічних детермінант у психіці.

Зміст дисципліни

Тема 1. Предмет та завдання антропології. Основні напрямки антропологічних досліджень. Антропологічні методи досліджень.

Тема 2. Грань між людиною та твариною. Неоантропи: гіпотези виникнення. Міграційні хвилі людини розумної.

Тема 3. Основні фактори антропогенезу. Теорія розуму. Еволюція головного мозку та розвиток когнітивних функцій антропогенезу. Раси та расоутворення.

Тема 4. Роль природного добору та соціальних факторів в антропогенезі. Роль праці в еволюції людини. Фактори, що призвели до виникнення мови. Сучасне уявлення про раси. Класифікації рас. Роль соціальних факторів в антропогенезі.

Тема 5. Історія вивчення поведінки та психіки тварин. Інстинкт і навчання. Вроджена і набута поведінка. Види навчання. Репродуктивна поведінка і статевий відбір. Розвиток поведінки. Еволюція психіки у філогенезі. Гра як онтогенетичний механізм розвитку інтелектуальної структури діяльності. Природа агресії.

Тема 6. Основні методи вивчення інстинктів. Імпринтинг і його роль у формуванні різних форм поведінки. Облігантне навчання і його роль у формуванні поведінки.

Тема 7. Специфіка змісту діяльності в дитинстві в порівнянні з дорослим життям. Специфіка ігрової діяльності. Ігрова мотивація, її специфіка. Орієнтовнодослідницька діяльність: роль у поведженні тварин, зміст, структура. Організація угруповань ссавців. Домінування та ієрархія. Агресивна поведінка та агресивність. Альтруїстична поведінка.

Пореквізити

Знання, отримані під час проходження дисципліни, можуть бути використані у практичній діяльності майбутніх фахівців.

Семестровий контроль: залік

Оцінювання:

За семестр: 70 балів

За залік: 30 балів

Види робіт:

Підготовка індивідуальної роботи (реферат, презентація) – 25 балів.

Опитування на практичних заняттях – 45 балів (9 занять по 5 балів).

Забезпечення освітнього процесу:

Навчально-методичний матеріал: конспекти лекцій та практичних занять.

Мережа Інтернет: доступ до сайтів університетів та інших сайтів, що необхідні для навчального процесу.

Обладнання: мультимедійний проектор.

Критерії оцінювання семінарських (практичних) занять

Ступінь глибини знань з теми заняття, використання наукової термінології, володіння понятійним апаратом. Вміння працювати з навчальним матеріалом, правильність планування своєї самостійної роботи. Вміння будувати відповідь логічно, послідовно, розгорнуто, використовуючи наукову термінологію.

Критерії оцінювання індивідуальної роботи

Оформлення відповідно до вимог, грамотно. Відповідність базовому теоретичному і практичному матеріалу, наявність нової, нетрадиційної інформації з даного питання і пропозиції щодо її практичного застосування

Політика щодо дедлайнів:

Роботи, які здаються із порушенням термінів без поважних причин, оцінюються на нижчу оцінку.

Політика щодо академічної доброчесності

Передбачає самостійне виконання завдань до семінарських (практичних) занять та індивідуального завдання. Списування під час заліку (в т.ч. із використанням мобільних пристроїв) заборонено. У разі виявлення плагіату або списування роботи не зараховуються.